

Nåd vare med er och frid från Gud, vår Far, och Herren Jesus Kristus!

Evangelietexten för andra årgången på domsöndagen är Joh 5:22–29:

22 [Jesus sade: Och] Fadern dömer ingen, utan han har överlämnat hela domen till Sonen 23 för att alla ska ära Sonen så som de ärar Fadern. Den som inte ärar Sonen ärar inte heller Fadern som har sänt honom.

24 Jag säger er sanningen: Den som hör mitt ord och tror på honom som har sänt mig, han har evigt liv. Han drabbas inte av domen utan har gått över från döden till livet.

25 Jag säger er sanningen: Det kommer en tid, och den är redan här, när de döda ska höra Guds Sons röst, och de som hör den ska få liv. 26 För liksom Fadern har liv i sig själv, har han också låtit Sonen ha liv i sig själv. 27 Och han har gett honom makt att hålla dom, eftersom han är Människosonen. 28 Var inte förvånade över detta. Det kommer en tid när alla som ligger i gravarna ska höra hans röst 29 och komma ut. De som har gjort gott ska uppstå till liv, och de som har gjort ont ska uppstå till dom.

Bön: Käre Herre Jesus, gör den saken helt klar för oss att du, som på den yttersta dagen träder fram som Domare, har köpt oss till dina egna och själv ska försvara oss, och så för din skull hälsar oss välkomna till din härlighet. Låt din Ande förklara för oss varför vi får vara trygga inför domen. Amen.

Vår text är hämtad från ett sammanhang när Jesus anklagas av judarna för att han vid Betesda-dammen hade botat en man som varit sjuk i 38 år. Det blir vid den här tiden ett allt mera spänt förhållande mellan Jesus och hans fiender, som börjar tala om att döda honom. Jesus försvarar sitt ämbete och avslöjar vem han är: Guds Son. Ämnet för i dag är *Liv eller dom?*

Vi ska ta upp tre delteman utifrån texten. Det första är (1) att Jesus gör klart att han är *Människosonen, sann Gud*. Sedan fortsätter Jesus (2) med att förklara för oss vad *döden och livet* egentligen betyder. Slutligen ska vi (3) sam-

manfatta med vad det betyder att drabbas av *domen* och att *uppstå till liv*.

Jesus har makten att döma

Vår text slår allra först fast med stor klarhet att det är Jesus som fått Faderns uppgift att döma på den yttersta dagen.

Fadern dömer ingen, utan han har överlämnat hela domen till Sonen.

Han har gett honom makt att hålla dom, eftersom han är Människosonen.

Titeln Människosonen är dubbeltydig: dels är han en människa, och dels identifierar Jesus sig som den kungagestalt som Daniel profeterar om, Dan 7:13f:

I min syn om natten såg jag, och se, en som liknade en människoson kom med himlens skyar. Han närmade sig den Gamle och fördes fram inför honom. Åt honom gavs makt och ära och rike, och alla folk och stammar och språk ska tjäna honom.

När Jesus står inför översteprästen Kaifas på långfredagen får han en direkt fråga, som han anmodas besvara under ed (Matt 26:63):

Jag besvär dig vid den levande Guden: Säg oss om du är Messias, Guds Son.

Jesus svarar ett klart ja på den frågan och lägger till:

Men jag säger er: Härefter ska ni se Människosonen sitta på Maktens högra sida och komma på himlens moln.

Det här var en direkt anspelning på Daniels profetia. Jesus bekänner sig vara den som Daniel får se i sin syn. Och denna kungagestalt var för judarna det samma som den kommande Messias, Davids son. Därför rev översteprästen sina kläder i fasa och sorg, men han kunde inte ta emot budskapet att han hade Guds Son framför sig, så att han skulle ha ärat honom. I stället dömdes Jesus till döden.

Att Jesus fått denna maktställning av Gud själv understryks också av det som Paulus säger på Areopagen i Aten, Apg 17:31:

Han har nämligen bestämt en dag då han ska döma världen med rättfärdighet genom en man som han har utsett.

Det är alltså Jesus som ska vara Domaren på den yttersta dagen. Det är han som är *Messias, kommen i köttet*, som under apostlatiden var den korta bekännelse som kunde ge dödsstraff.

Här motsägs den villfarelse, som under det tredje århundradet efter Kristus lärdes av Arius och som därför kallas arianism. Han lärde att Jesus är skapad som ett lägre väsen än Fadern. Den villfarelsen motsägs kraftigt av den Athanasianska trosbekännelsen:

Men Faderns och Sonens och den Helige Andes gudom är en enda, lika i ära och lika i evigt majestät. ...

Så är det en rätt tro att vi tror och bekänner, att vår Herre Jesus Kristus, Guds Son, är i lika mån Gud och människa.

En ledande villfarelse i arianism i dag är Jehovas Vittnen. Men också översättarna av Bibel 2000 har den läran, för de skriver Gud med litet "g" när det tydligt avser Jesus. Det är en farlig villfarelse.

Vilka är de döda?

Den andra frågan som texten ställer oss inför är uttrycket "de döda". Det verkar ju lite motsägelsefullt, att Jesus talar om de döda på två sätt.

*Det kommer en tid, och **den är redan här**, när de döda ska höra Guds Sons röst, och de som hör den ska få liv.*

Här talar Jesus om en tid som redan är här, när han var verksam på jorden. Men lite senare säger han:

*Det **kommer en tid** när alla som ligger i gravarna ska höra hans röst och komma ut.*

De som ligger i gravarna är ju döda. Och här säger Jesus att alla ska höra hans röst och komma ut. Det här är det som sker på den yttersta dagen. I det förra sammanhanget talar han tydligen om en del döda, eftersom han säger att "de som hör den ska få liv". Det är alltså inte alla som hör hans röst och får liv. Men på den yttersta dagen är det alla, Jesu ord kommer med makt att väcka upp alla, men till olika destination: död eller liv.

Vi behöver här lära oss lite mera om det bibliska sättet att definiera liv och död. När Lasarus hade dött (Joh 11) och hans systrar skickade bud efter Jesus sa han (Joh 11:11):

Vår vän Lasarus sover. Men jag går för att väcka honom.

På samma sätt sa Jesus om Jairus dotter (Luk 8:52): "Hon är inte död, hon sover." Människorna hånskrattade åt honom, för de visste att hon var död. Men Jesus hade en annan definition av döden.

För att förklara det här kort ska jag sammanfatta den bibliska definitionen av liv: *gemenskap med Guds välsignelser*. Då blir döden dess motsats, alltså avsaknad av Guds välsignelser, eller *skilsmässa från Gud*. Det finns tre sätt att ha del i Guds välsignelser:

1. När vi föds till världen förses vi med kropp och själ, som Gud har skapat, och om allt är som det borde vara ses vi som en välsignad gåva av Gud. Det är det kroppsliga, eller det *timliga livet*, det som hör ihop med tillvaron här i tiden.
2. När Gud genom dopet och tron föder en människa till liv får hon del av Guds andliga välsignelser. Då börjar hon leva det *andliga livet*, eller det nya livet.
3. När Jesus talar om att uppstå till liv avser han det *eviga livet* hos Gud, det som vi kallar himlen.

Om vi då ser på livets motsats, döden, får vi följande tre slags död:

1. Den kroppsliga eller den *timliga döden* är en skilsmässa från Guds timliga välsignelser. Den är vanligen mycket smärtsam för dem som tvingas se hur döden skiljer oss från varandra.
2. Men den timliga döden är inte den första. Den *andliga döden* är vårt naturliga tillstånd redan från födelsen, som Ef 2:1 uttrycker det: "Ni som var döda genom era överträdelser och synder", och v 3b: "Av naturen var vi vredens barn". Rom 8:6 uttrycker det: "Köttets sinne är död." Det är den här döden som Gud hotar Adam och Eva med om de överträder Guds bud (1 Mos 3:2b): "Ät inte av den och rör inte vid den, för då kommer ni att dö." Så gick det.

Genast efter syndafallet drabbades de av den andliga dödens skilsmässa från Guds goda välsignelser.

3. Det allvarligaste är om människan förblir i den andliga döden fram till uppståndelsen. Då drabbas hon av dom, och det får hon höra av orden: "Gå bort ifrån mig, ni förbannade, till den eviga elden som är beredd åt djävulen och hans änglar" (Matt 25:41). Det kallar vi den *eviga döden*, den eviga skilsmässan från Gud och hans välsignelser.

Då Jesus talar om den tid som redan är, och när de döda hör Guds Sons röst, då avser han att de andligen döda blir levande genom att lyssna till Guds ord. Genom Ordet får de liv. De förs in i den saliga gemenskapen med Gud och hans Son och äger gemenskapen med alla dem som tror på Jesus. Det här gäller dem som hör och genom hörandet får liv. Det gäller tyvärr inte alla. För många kommer att höra Ordet men avvisar det. Och för dem återstår bara en hemsk väntan på den yttersta domen.

På den yttersta dagen kommer alla att höra Jesu röst och gå ut ur gravarna. Och då ska de som har gjort vad ont är uppstå till dom, med en förskräcklig framtid.

Domen efter gärningarna

Vi har hört Jesus berätta om hur det ska bli på den yttersta dagen. Han ska samla alla folk inför sig och dela upp dem i två hopar. Fåren ska han ställa på sin högra sida och getterna på den vänstra. Och han ska ge dem besked: Jag var hungrig och ni gav mig att äta, Ijude budskapet till fåren, medan getterna får höra: Jag var hungrig men ni gav mig inte att äta.

Hur ska vi förstå det här? Vad har vi för förhoppningar, då vi vet med oss att vi så ofta har underlåtit att göra det som är rätt, men gjort det som vi inte borde ha gjort? Och av Bibelns klara undervisning på många ställen vet vi att ingen människa är värdig att träda fram inför domaren och försvara sig själv med att hänvisa till det goda hon har gjort.

Här finns ett klart svar i v 24, där Jesus säger:

Den som hör mitt ord och tror på honom som har sänt mig, han har evigt liv. Han drabbas inte av domen utan har gått över från döden till livet.

Det eviga livet börjar inte först när Jesus kallar in de saliga i sitt rike. *Den som hör och tror har evigt liv.* Det gäller redan här och nu. Den som hör och tror har redan gått över från döden till livet. Domen innebär att syndaren måste förvisas bort från Jesus, till den eviga elden, men den som hör och tror drabbas inte av domen.

I Upp 20, där Johannes får se den yttersta domen förverkligas över Satan, Guds fiende som vill ha oss människor med sig till helvetet, heter det (v 6):

Salig och helig är den som har del i den första uppståndelsen. Över dem har den andra döden ingen makt, utan de ska vara Guds och Kristi präster och regera med honom i tusen år.

Den första uppståndelsen är ett uttryck för det tillfälle när en syndare, som av naturen är död i sin synd, går över från döden till livet. I Rom 6 förklarar Paulus hur det går till. V 3f:

Eller vet ni inte att alla vi som är döpta till Kristus Jesus är döpta till hans död? Vi är begravda med honom genom dopet till döden för att leva det nya livet, liksom Kristus är uppväckt från de döda genom Faderns härlighet.

Och därför kan han försäkra (v 11):

Så ska också ni se på er själva: ni är döda från synden och lever för Gud i Kristus Jesus.

Vi får hänvisa till vårt dop! Där förenades vi med Jesus och fick del av hans liv. Och den som lever i tron på honom lever i hans gemenskap, och därmed står han under Jesu beskydd och kommer inte under domen. Jesus tar över den anklagades plats inför domen och hänvisar till sin egen förtjänst. Genom hans död har vi genom tron fått hans liv, det eviga livet, och har därmed uppstått till livet. På den yttersta dagen ska Jesus bekräfta det som redan har skett.

Därför behöver du, kära Jesu vän, inte frukta för döden och domen! Vi får sjunga med Magnus Malmstedt (SH 486):

*Fruktar du ännu för döden och domen,
då må du tänka på Frälsarens död!
Ty för att vi skall ha frid är han kommen,
korsfäst och dödad i yttersta nöd.
Är det vår tröst att han oss löst,
blir domsbasunen en glädjefull röst.*

Det här är domsöndagens härliga evangelium. Som alltid annars gäller, när vi anfäktas av vår egen svaghet, att vi inte ska se på oss själva, utan se på Jesus. Det får vi göra i dag på domsöndagen, det får vi göra när vi nästa söndag hälsar Jesus välkommen att öppna ett nytt kyrkoår för oss, och det ska vi göra alla dagar. Hos honom är vi trygga.

Och under väntetiden ska vi noga hålla fast vid Jesus och hans ord, för han vill också vägleda oss hur vi ska ägna våra medmänniskor kärlek och omsorg, både att hjälpa dem som är i nöd och svårigheter, men framför allt visa dem Jesus för att också de ska slippa dömas till helvetet.

Bön: Lovad vare du Gud, och välsignad i evighet, som med ditt ord tröstar, lär, förmanar och varnar oss. Låt din Helige Ande stadfästa Ordet i våra hjärtan, så att vi inte blir glömska hörare, utan dagligen växer till i tro, hopp, kärlek och tålamod intill änden, och blir saliga genom Jesus Kristus, vår Herre. Amen.